

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Francišanska ulica 6/L. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Francišanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev in upokojencev.

Nujna pomoč je potrebna.

Naslednjo spomenico je izročilo odposlanstvo naše Zveze dne 14. februarja 1931. g. drju. Dragu Marušiču, banu dravske banovine:

Manifest Njegovega Veličanstva kralja z dne 6. januarja 1929. naglašala med drugim nujno potrebo sodelovanja pri bodočih naporih kralja, ki imajo edini smoter, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najbolj ustrezala splošnim narodnim potrebam in državnim koristim.

Z mnogimi zakoni in uredbami, ki so sledili temu manifestu, zlasti pa od znane vladne deklaracije z dne 3. oktobra 1929. dalje se je državna administracija tako uredila, da omogoča uspešno izvrševanje vseh novih zakonov, pa naj ti že posezajo v katerokoli grano gospodarskega in kulturnega življenja naše države.

Državno in narodno življenje je proniknuto duh popolne zakonitosti, pravičnosti in absolutne enakosti.

Kot ne zadnji izmed zvestih pomočnikov, ki so pomagali po intencijah kralja polagati temelj obnovljeni naši državi, čuvati narodno edinstvo in državno celoto, so se z vso vmeno lotili dela državni uradniki.

Z neomajno vero v zgodovinske besede, ki jih je bil naslovil Njegovo Veličanstvo kralj 6. januarja 1929. na gospode ministre da mora imeti vsak uradnik, ki posluje pravilno, občutek varnosti in vedeti, da dobi pri gg. ministrih resnično zaščito, če vrši vdano in vestno, ekspeditivno in pošteno svojo službo, je državno uradništvu verno sledilo pozivu svojega kralja in je skušalo vršiti svoje dolžnosti pri uveljavljanju novega zakonodavstva, po svoji najboljši moči in vesti.

Celotni kader državnega uradništva vseh strog in kategorij brez izjeme je doprinal k stavbi prerojene države brez pridržka in z največjo požrtvovalnostjo, često pozabljajoč na vsakdanje življenske brige in skrbi, ki se bori z njimi že nekaj let s skrajnim samozatajevanjem.

Kraljevska vlada je po svojih predstavnikih ponovno in javno obljubljala, da se bo nad vse mizerno gmotno stanje aktivnih in upokojenih državnih uradnikov popravilo z zakonom, čigar načrt pripravlja posebna komisija.

Podpisani Zvezi je znano, da se v državni proračun globoko segajoči zakoni ne dajo ustvariti čez noč, vendar pa si dovoljuje tem potom ponovno opozoriti kraljevsko vlado, da je postal gospodarski položaj aktivnega in zlasti upokojenega državnega uradništva v zadnjem času **nevzdržen**.

Razne dajatve, da omenimo samo odkupnino za osebno delo za vzdrževanje samoupravnih cest, zvišani davki na službene prejemke itd. so dohodke aktivnih in upokojenih državnih uradnikov tako občutno reducirale, da se nahajajo zlasti upokojenci v največji bedi. Ukinitev stanovanjske zaščite je to bedo le še povečala, tako da se nujna pomoč vlade ne da več odlagati.

Osobito moramo naglasiti, da so izročeni tako zvani staroupokojenci, to je oni državni nameščenci, ki so bili stopili v pokoj, še preden je bil uveljavljen zakon o civilnih uradnikih in ostalih državnih nameščencih z dne 31. julija 1923., izročeni dejanskemu pomanjkanju. Stanovanjske najemnine so se po ukinjenju stanovanjskega zakona skoraj brez izjeme dvignile nad zlato pariteto, stanarina pa je ostala globoko pod njo.

Stalež državnega uradništva v dravski banovini se je v zadnjih letih pri vseh resorih tako zmanjšal, da so se posli za posameznika napram prejšnji dobi početrili, dočim so službeni prejemki ob nezmanjšanih življenskih potrebah znatno padli.

Padle prav tako niso na živilskem trgu — če izvezamo malenkostno redukcijo pri kruhu — tudi cene ostalih živilskim potrebščinam. Standard za kulturnega človeka pristojno življenje je skočil spričo splošne gospodarske krize, ki je našla pot tudi v našo državo, navzgor. Zato so sedanji prejemki aktivnega in upokojenega državnega uradnika **nezadostni**.

Obračamo se, gospod ban, na Vas, da kot posrednik med vlado in državnim uradništvom ter kot dober poznavalec gospodarskih prilik, ki se bori z njimi aktivno in upokojeno državno uradništvo, zastavite pri centralni vladi ves svoj vpliv, da se prizna temu uradništvu bodisi tudi z izrednimi zakoni in ukrepi takojšnja in izdatna materialna pomoč.

Kot aneks si Vam, gospod ban, usojamo predložiti posebne želje:

1. »Društva državnih pisarniških uradnikov v Ljubljani«.
2. »Društva učiteljstva meščanskih šol v dravski banovini, in
3. »Društva zemljiškoknjižnih uradnikov in izprašanih aspirantov v Ljubljani«.

Vse te želje, oziroma spomenice Vam, gospod ban, kar najtopleje priporočamo ter Vas prosimo, da jim poklonite svojo polno pozornost.

Zveza državnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 14. febr. 1931.

Za odbor:

Načelnik: Tajnikov namestnik:
Lilleg, s. r. Fakin, s. r.

Spomenica

z ozirom na kritiko pri prvem zasedanju banskega sveta o učiteljstvu

Na prvi seji banskega sveta dravske banovine so bili med debato o proročnem iznešenju tako težki, krivični, pavšalni in deloma tendenciozni očitki na breme učiteljstva in učiteljskega stanu, da se je seja širjega sosveta Udruženja jugoslovenskega učiteljstva, zastopana po predsednikih in zastopnikih sreskih učiteljskih društev iz celotne dravske banovine, soglasno odločila opozoriti kraljevsko bansko in tudi centralno upravo na neutemeljenost glavnih trditev in obdolžitev nekaterih članov banskega sveta in na posledice, ki lahko nastanejo iz tega. Trdote zakona o narodnih šolah, ki nalagajo občinam nova bremena, so

se na zasedanju banskega sveta iznašale tako, da morejo ustvariti vtis, da je učiteljstvo krivo teh trdot in da nosi ono odgovornost za prepad, ki nastaja zaradi tega med učiteljstvom in ljudstvom.

Učiteljstvo, ki je na svojih zborovanjih, v spomenicah, predlogih in predstavkah zastavljalo ves svoj vpliv in tudi javno pokazalo na dalekosežne posledice novih dajatev občin, ki pa ne obstojajo samo v učiteljskih stanarinah in kurivu, odklanja tak tendenciozen in krivičen očitek. Na sejah banskega sveta se niso iskali pravi vzroki nerazporejenosti ljudstva in učiteljstva, temveč so nekateri člani banskega sveta izbrali to nerazporejenost za demonstracijo proti učiteljstvu.

Tudi konstatacija, da je gmotni položaj učiteljstva nasproti položaju drugega uradništva zavidanja vreden, je krivična in tendenciozna.

Sam g. minister prosvete je ugotovil, da z zakonom o narodnih šolah gmotni položaj učiteljstva ni bil reguliran. Učiteljstvo je med redkimi skupinami državnega uradništva II. kategorije, ki še, vključ obljubam, nima doklad, katere že leto dni prejemajo ostale skupine. S prenosom stanarine na občine je bila vsemu učiteljstvu ukinjena državna stanarina. V mnogih primerih ne prejema ne ene ne druge stanarine, ali se mu pa ista izplačuje neredno. Šolski upravitelji pa imajo na deželi po izidu zakona o narodnih šolah celo večje dolžnosti, a manjše prejemke, kakor so jih imeli prej. Učiteljstvo ne more kritike nekaterih članov banskega sveta v tem primeru kvalificirati drugače kot za demagoštvo in ne more preko tega, da ne opozori na opasnost take kritike, ki je v nasprotju z resničnim položajem.

Odločno odklanja učiteljstvo pozizkus poedinih članov banskega sveta umešavati se v posle šolskih oblasti. Izjava, da so pridni učitelji le redke izjeme, iznešena brez utemeljitve in dokazov, je zaslužila grajo že na licu mesta. Kolikšna je pridnost posameznih učiteljev in učiteljic in ali je premalo otrok v posameznih razredih, je zadeva šolskih oblastev, ki imajo dovolj sredstev na razpolago, da urede razmere, kjer niso urejene in ki se glede števila otrok v posameznih razredih ravna po vidikih moderne pedagogike, ne pa po starih tradicijah in konservativizmu.

Glede delovnega časa v primeri z drugim uradništvom si pridržuje učiteljstvo pravico dokumentarno dokazovati javnosti dokaze o svoji zaposlenosti v službi in zaradi službe, kakor tudi o izvenšolskem delu. Pridržuje si tudi odgovor onim, ki trdijo, da se učiteljstvo premalo udeležuje. Tudi svari pred predlaganim lekom za potrebne remedure, ki so baje premestitve, ker je doslej praksa pokazala, da so ravno premestitve zakrivile marsikje kaos in nerazporejenost ljudstva kakor tudi učiteljstva.

Brez stvarne utemeljitve je tudi predlog, da naj se poročene učiteljice ne nastavlja več. Učiteljstvo odklanja tudi ta, v predlogu skrit očitek, da so omožene učiteljice šoli v kvar. Zagovarjati pa ne more tistih omoženih učiteljic, ki zasedajo le vsled svojih zvez in vplivov najboljša mesta in smatrajo svojo službo za luksuz, se izven šole absolutno ne udeležujejo, so dobršno dobo svojega službovanja na razpoloženju in bi jim ne bilo treba služiti po moževih prejemkih.

Nameščenje učiteljstva se je izvršilo najneredneje tedaj, kadar so se vmešavali v nameščenja lajiški vplivi, ali kadar so se pri namestitvah upoštevale le privatne razmere, ne pa službene okoliščine, ki pridejo za dotični kraj v poštev. Učiteljstvo je dovolj samo opozarjalo na kvarne posledice

v tem oziru in vztraja na svojem stališču, da se premeščanja vrše le na osnovi disciplinskih razsodb, nameščenja pa po javnem razpisu strogo po določilih uradniškega zakona.

Iznesel se je dalje očitek, da se šolski vrtovi zanemarljajo in da se učiteljstvo premalo udeležuje na gospodarskem polju. Prvemu očitku se ni iskalo vzroka, ki tiči v proračunih krajevnih šolskih odborov, kateri po večini odklanjajo potrebne izdatke za šolski vrt in ga mora učitelj-vrtnar obdelovati na lastne stroške. Na drugi očitek pa odgovarjajo kmetijski in gospodinjiski tečaji, ustanovljeni in vodeni po učiteljstvu, gospodarski tečaji, ki jih vodi učiteljska organizacija v počitnicah, skoroda na lastne stroške in vse tiste gospodarske ustanove, ki jih je ustanovilo in jih vodi učiteljstvo. Istotako zavrača očitek, da bi se učiteljstvo ne udeleževalo pri kmetijstvu, čeprav se ga izločuje iz kmetijskih korporacij.

Očitek, da učiteljstvo preko mere dopustnosti zakona izkorišča šolske vrtove v privatne namene, je ostal popolnoma nepodprt s konkretnimi primeri in brez ugotovitve gornjega položaja.

Zastopniki učiteljstva zbrani na seji predsednikov sreskih učiteljskih društev, odklanjajo način kritike članov banskega sveta na breme učiteljstva in šole, in so mnjenja, da naj iznašajo člani banskega sveta le to, kar so temeljito pretehtali in svoje trditve podpro s konkretnimi primeri in dokazi.

Da se taki primeri preprečijo v dobrobit stvari, je učiteljstvo mnjenja, da spadajo v vse korporacije, tako tudi v banski svet, zastopniki učiteljstva kot zastopniki stanu, ki ima širok in pomemben delokrog v narodu ter je prizadet pri obravnavi skoro vseh občevažnih vprašanj.

Učiteljstvo ugotavlja, da se mu niti v najhujših partizanskih časih ni jemal službeni ugled na ta način, kakor se je to zgodilo na prvem zasedanju banskega sveta dravske banovine.

Ker obramba učiteljstva v banskem svetu kakor je razvidno iz poročil v listih, ni bila zadostna, čuti in poudarja učiteljstvo potrebo svojih zastopnikov.

Tudi smatra, da ni niti v skladu z intencijami manifesta Njegovega Veličanstva od 6. januarja 1929. in ne z intencijami deklaracije kraljevske vlade od 4. julija 1930., da se v narodno življenje globoko segajočemu stanu na tak način jemlje službeni ugled; zato mora podvzeti vse v varstvo svoje časti in ugleda, ki ju je dolžno varovati tudi po zakonu. Ako tega ne doseže, se bo moralo učiteljstvo posvetiti izključno le šoli in delu, ki mu ga in v kolikor mu ga nalaga zakon.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana

dne 1. februarja 1931.

Slede podpisi članov ožjega sosveta in zastopnikov 31 sreskih učiteljskih društev dravske banovine.

Izjava solidarnosti,

katero je podalo Društvo učiteljstva meščanskih šol:

»Z ozirom na izpade, ki so jih povzročili ob priliki prvega zasedanja banskega sveta nekateri njegovi člani, izjavljamo sledeče:

Z globokim ogorčenjem odklanjamo vse pavšalno izrečene napade na učiteljstvo dravske banovine.

Obžalujemo, da so v banskem svetu člani, ki tako malo poznajo in cenijo delo učiteljstva, ali pa ga napa-

dajo iz gotovih vzrokov, ki imajo izvor v nekdanji mentaliteti strankarske zagrizenosti.

Ni prepada med nami in narodom, lahko pa ga ustvarijo taki skozi okno časopisja naperjeni napadi. Do danes še ni nihče postavil gorostasne trditve, da so delavci med učiteljstvom le redke izjeme.

Ugotavljamo, da je vse kulturno

in gospodarsko delo med narodom v največji meri v rokah učiteljev. Posebno poudarjamo, da Sokol kraljevine Jugoslavije na deželi živi in pade z učiteljstvom, in da so pri tem organizatornem delu v veliki množini zaposlene poleg svojih moških tovarišev tudi učiteljice. Nikoli ni učiteljstvo prosilo za počitnice, niti ni v njega kompetenci premeščanje med šolskim letom. Prav tako ni po njega zahtevi dajatev stanovanja in kuriva v sedanji obliki.

Končno poudarjamo, da so še drugi stanovi, ki jih mora plačevati narod, čeprav le preko države, a jih nik-

do ne napada v javni korporaciji. Zahvaljujemo se onim redkim funkcionarjem, ki so imeli močatosti dovolj, da so zastavili besedo v rešitev učiteljske časti. Zal, da izgovorjene in napisane besede ne izbriše ne naš protest, ne prepozni izgovor in negacija! Izjavljamo končno, da se čutimo solidarne z vsemi ukrepi in sklepi, ki jih bo glavno poverjenišstvo UJU v dravski banovini podvzelo v obrambo učiteljstva.

Maribor, dne 31. januarja 1931.

Društvo učiteljstva meščanskih šol v dravski banovini.

Izjava.

Odbor Zveze državnih nameščenec in upokojencev v Ljubljani je na seji 7. februarja 1931. soglasno sklenil podati sledečo

izjavo:

Odbor Zveze državnih nameščenec in upokojencev

izjavlja v imenu vseh včlanjenih strokovnih organizacij državnega uradništva ne glede na stroko, da v polnem obsegu odobrava stališče Udruženja jugoslovenskega učiteljstva, poverjenišstva v Ljubljani, kakor je izraženo v spomenici od 1. februarja 1931. o obrambi učiteljskega statusu zoper napade na njegov službeni ugled, izrečene ob prvem zasedanju banskega sveta dravske banovine.

ugotavlja, da so bili vsi očitki izrečeni docela pavšalno in brez kakršnegakoli poizkusa, s konkretnimi primeri jih dokazati,

smatra za potrebno, da se sliči

napadi, ki bi se v bodoče mogli ponoviti tudi proti katerikoli drugi stroki državnega uslužbenstva, ki v težkih razmerah vestno vrši svojo službo, onemogočijo,

izraža neomajne simpatije vseh včlanjenih organizacij učiteljstvu in mu

zagotavlja vso pomoč in podporo.

Odbor Zveze državnih nameščenec in upokojencev v Ljubljani

prosi v imenu vseh včlanjenih organizacij kraljevsko vlado, naj službeno ves stan državnega nameščenstva v bodoče zaščiti pred vsakim poizkusom pavšalnega sumničenja, ker se s tem vsem državnim uslužbencem javno pred vsem narodom jemlje ugled.

Za odbor: Načelnik: M. Lilleg, s. r. —

Tajnikov namestnik: Fakin, s. r.

Tovariši poštarji solidarni z učiteljstvom.

Prejeli smo: »Oblastna organizacija poštno - telegrafsko - telefonskih uslužbencev v Ljubljani je na svoji odborovi seji od 11. februarja t. l. izrekla soglasno svojo solidarnost z izjavo Zveze državnih nameščenec in upokojencev v

Ljubljani, ki jo je podala na svoji seji dne 7. februarja t. l. glede obrambe učiteljstva in odobrava stališče UJU — poverjenišstva v Ljubljani, izraženo v njegovi spomenici od 1. februarja t. l. — Za odbor: Tajnik Ivan Rabič, s. r. Predsednik: Joško Čampa, s. r.

Znižanje cen in plač v Italiji.

Iz glasila Deželne zveze stalnih nameščenec za Štajersko v Grazu, »Festbesoldeten-Zeitung«, posnemamo naslednji članek, ki bo zaradi svoje aktualnosti gotovo zanimal tudi naše bralce.

»Poročila, katera prihajajo o obeh teh velevažnih ukrepih preko italijanske meje, nam morejo služiti v poučen dokaz, kako ta dva ukrepa: znižanje cen in plač, nikakor nista izpolnila nalog, katere si je italijanska vlada stavila. Prav posebno zanimivo je pa razočaranje, ki se je pojavilo zaradi spoznanja da zgolj iz znižanja cen še ni mogoče z nujnostjo izvajati možnosti znižanja prejemkov, kakor si to nekateri krogi tudi pri nas kot

sámo po sebi umevno predstavljajo.

Italijanska vlada je, kakor znano, ugotovila, da so se mezde delavcev znižale. Razglasila je, da bo znižanje delavskih mezd rodilo kot posledico padec cen v trgovini na drobno. To zvezo je hotela dokazati tudi glede uradniških prejemkov in je uveljavila od 1. decembra 1930. dalje znižanje plač za 12% za vse uradnike in uslužbenice. Ne glede na to, da se je ta izpadek na prejemkih baš v mesecu pred božičem povsod prav posebno težko občutil, je tudi učinek tega ukrepa v toliko porazen, ker se že jasno kaže, da zapovedano znižovanje cen ne napreduje tako, oziroma da se na splošno cene ne bodo v tisti meri zni-

žale, kakor se je ob zmanjšanju prejemkov pričakovalo, oziroma označilo.

Cilj znižanja cen je bil ta, da se doseže višina štirikratnih predvojnih cen, ker je bila lira v letu 1927. na ti podlagi stabilizirana. Komisije, katere so v poedinah pokrajinah postavili prefekti, da prouče in pregledajo cene, so v mnogem oziru ugotovile zanimive podatke. Predvsem se je službeno ugotovilo, da se cene v trgovini na debelo že gibljejo v okviru ustreznega stabilizacijskega razmerja, in da je torej v veletrgovini znižanje cen že zadostno. Te komisije so nadalje našle, da bi bilo treba znižati samo cene v trgovini na drobno. Toda tudi tukaj se je v mnogih slučajih pokazalo, da je uspešno znižanje cen nemogoče, ker je v cenah nekaterih živil skoro do 50% raznih državnih davščin. Tako n. pr. sladkor. Kilogram sladkorja velja 7 lir. Od tega so 4 lire davka (užitnine). Trgovci pravijo seveda, da cene sladkorju ni mogoče več znižati če ga nočejo prodajati pod nabavno ceno.

Pri drugih življenskih potrebščinah so komisije ugotovile, da so se nadrobne cene od leta 1926. znižale za približno 30%. izkazalo se je pa tudi, da je mnogo živčnih potrebščin danes v Italiji znatno cenejših, nego bi bile, če bi se prodajale po cenah, katere hoče uvesti vlada, to je po štirikratnih mirovni cenah. V teh slučajih, torej ni pričakovati padca, pač pa porast cen. V letu 1913. je n. pr. veljal kilogram riža 60 centezimov. Štirikratni znesek bi bil torej 240 lir, dejanski pa velja riž danes samo 150 lir. Slično je glede olja. Zanimiv je tudi način znižanja cen, ki se izvaja n. pr. pri električnih pod-

jetjih občinskih uprav. Tod so v zadnjem trenutku zvišali za 30 centezimov ceno električnemu toku za kilovatno uro in so zdaj ob splošnem prisilnem zniževanju ceno »znižali« za 5 centezimov.

Zanimivi so tudi rezultati glede pregleda cen za obleke. Te so narasle znatno nad štirikratno predvojno ceno in znašajo danes 6 do 7 krat toliko, kakor pred letom 1915. Ta podražitev je utemeljena v visokih delavskih mezdah. Znatnega znižanja cen torej tudi tukaj ni pričakovati.

Uspehi preiskovalnih komisij v pogledu stanovanjskih razmer so tudi prav mršavi. Zveza hišnih lastnikov je sklenila, da zniža vse najemnine, ki so bile višje od štirikratnika predvojnih najemnin, za 10 odstotkov. Ker je pa tudi tu pretežna večina najemnin znatno prekoračila štirikratnik mirovni najemnin, je znižanje le-teh v razmerju z zmanjšanjem službenih prejemkov precej brezpomembno. Prav skromno stanovanje velja 200 do 300 lir na mesec.

Navedeni rezultati italijanskega zniževanja cen in zmanjševanja prejemkov jasno dokazujejo, da pri vseh sličnih akcijah trpi nujno vselej le stalno nameščenstvo in delavstvo kot edina od vseh stanov. Padanje cen ne učinkuje tako dosledno na gospodinske in življenske izdatke stalnih nameščenec, kakor si to mnogi gospodarski krogi predstavljajo. Ob enem z zmanjšanjem službenih prejemkov odredeno znižanje cen je v bistvu torej le osladičev grenkega zdravila, katerega morajo stalni nameščeneci požreti, in prav za prav zgolj zameglitev dejanskih razmer in prava samoprevara.

Državno uradništvo in kmetje.

(Prispevek k vprašanju gospodarske krize.)

Da so gospodarske razmere tudi v sosednji avstrijski republiki prav podobne našim, dokazuje članek, katerega je objavil avstrijski kmetijski list »Der Bauernbündler«. Iz tega članka je posneti, da je težka gospodarska kriza, ki objema vso Evropo, znatno omilila nasprotstva, ki so tudi v Avstriji nekoč vladala med producenti in konzumenti, vsaj kolikor se kmetijskih producentov tiče. V navedenem članku toži pisec, da kmet navzlic temu, da proizvaja več in boljših pridelkov, vendarle zanje manj dobi, nego je prej. Ta primanjkljaj se je že tako povečal, da kmet s svojimi dohodki prav komaj še krije potrebe svojega življenja in gospodinjstva. Ugotavlja pa članek, da konzumenti navzlic smešno nizkim cenam, katere kmetje prejemajo za svoje poljedelske pridelke, plačujejo za le-te zelo visoke cene.

Članek davaja, da danes povprečno prejme avstrijski kmet za en kilogram pšenice 18 grošev, za 1 kg rži

12 grošev, za 1 kg žitne mešanice (25% pšenice in 75% rži) samo 13,5 grošev. Konzument mora pa plačati za 1 kg belega, oziroma napol belega kruha 65 grošev. V nadaljnjem piše list:

»Kmet prejme za 1 kg krompirja 4 do 6 grošev, konzument plača zanj 18 grošev. Kmet prejme za 1 kg zelja 3 do 4 groše, dočim mora plačati konzument zanj 25 grošev. Kmet dobi za 1 liter vina 50 grošev, konzument plača zanj 24 šilinga. Kmet proda 1 kg jabolka za 25 grošev, konzument plača zanje 4 krat toliko, to je 1 šiling.

Cena svinjini za 1 kg žive vage je za kmeta 150 šilinga dočim plača konzument za 1 kg svinjetine naslednje cene: za stegno 320 do 420 šilinga, za hrbtni kos 380 do 5 šilingov, za izbrano meso brez kosti pa 420 do 520 šilinga.

Kmet proda govedo po 110 šilinga za vsak kilogram žive vage, dočim mora plačati konzument mesarju za 1 kg govedine: za sprednje meso brez priklade 320 do 440 šilinga, za zadnji

Francevič:

Zdravko Zdravje.

Valentin Zdravje boleha. Kako tudi ne, saj nosi nad šestdeset križev in povrh še tistega, ki je zbit z brumom matorosti in prečnikom onemoglosti, za žebelj pa ima siromaštvo. V detinstvu so ga največ klicali: Zdravko. Kdo se ne bi radoval sijajnega pomena iz imena: Zdravko Zdravje!

Zarana se mu je oče preselil iz Dravlj na gorenjsko-notranjsko mejo, koder bivajo slovenski ikavci. Nadarjenega dečka je oče poslal v gimnazijo. Toda skrbni roditelj je zgodaj umrl in sinko bi bil moral pošaljiv izjavi srenjskega birača postati »veletržec« hlače: za kravami po grmovju in za drvni po goščavi trgati obleko v veliki meri. Ali usmilil se ga je resnični veletrgovec, lesni industrijalec, ter ga naprej šolal, menda v skriti nadi, da bistri Zdravko kdaj postane zet v Lesarjevi hiši.

A sreča je opoteča. Tako je tudi našemu jaremu junaku še pred zrelostnim izpitom bridki Smrčjak pokosil vrlega dobrotnika in ga spravil pod rušo. Maturo je sicer še napravil, celo nekaj semestrov kot pravnik pomanj-

kanje trpel v Pensionopolisu, toda potlej se je naveličal gladeža in stradeža pa stopil v službo.

Poslej se mu je dobro godilo. Na splošno je bil Zdravje varčen, dasi nikakor ne skop in stisnjen. Nekaj prihrankov si je obrestonosno naložil v posojilnici. Še celo s pisarjenjem in prevajanjem za dnevnike si je tu pa tam kaj prislužil za priboljšek.

Vendar svetovna vojna je nemilo izpodkopala vse vrednote in vrednosti. Tako se je tudi Zdravkov kupček vidoma sevrnil, kakor bi človek z boddalcem sunil v napihnen mehur. Na ta način se je skoraj ukvarjal ter otepal z uboštvom in edinščino. Leto in dan pred upokojitvijo, hitro po koncu svetovnega pokolja, se je bil oženil s priletno hčerjo svojega bivšega podpornika. Čin hvaležnosti. Poprej ni mislil na zakonski jarem sedaj pa si je prigovarjal: »Zakaj ne bi poskrbel za starost potomki blagosrčnega moža, ki mi je omogočil študije? Kačar me ne polože v hladni grob naj pa Lesarjeva Manica vleče pokojnino!« In tako sta se vzela.

Nazadnje pa stopi v pokoj. Ali glej ga spaka! Prejemkov ni in ni od nikoder. Potekel je mesec, potekla sta dva, poteklo jih je šest in deset, a o

nakazilu ne duha ne sluha. Same obljube. Izposoja si, kolikor mu zaupajo znanci ki sami niso kdo ve kaj zalozeni s »kovači« in »srbi«. Pozimi pa jame razsajati hripa in mu pobere verno družico. Poprej svatbeni stroški, sedaj pa še pogrebni. Zadolžiti se je moral. »Oh, kje so časi, ko sem si med dopustom dovolil kratek izlet v bogozarno Italijo? Tam se je pilo slavno vino falerno, ki človeka nehote spomni Horaca in njegovih pametnih načel za življenje. Na pamet mi je prihajal klasični hrib Masicius in reka Savo, današnji Savone, ob katerih je uspevala ta imenitna kapljica. A zdaj? Zdaj si venomer po navljam: vino falerno! Drugam ne hodim ko na trg gledat na vremensko hišico, ki jo je naš sotrpni Srebotnjak krstil: vremenokaz. Menda pač zato, ker nam v letošnji zimi vreme tolikrat kazi z blatom in brozgo!«

Ob jugovini Zdravko Zdravje trpi od nervoznosti. Spanje se ga ogiblje ko vrag blagoslovljenega kamna. Res, staroupokojencu nedostaja vsega, še nočnega pokoja.

»Pa če bi stopil v večni pokoj?« se mu je sem ter tja vrivala predrzna misel. Toda vselej jo je hrabro odbil,

češ, »česar si nisi sam dal, tega si tudi sam nikar jemati«

Sramežljiv siromak, to vam je beden in jaden stvar na božjem svetu. Ko bi vsaj imel tako brezobzirnost, kakršno imajo drugi dvonožci, ki so ga svoje dni naganjali, naj jim menice podpisuje! Toda njegovo pojmovanje časti in dostojanstva tega ne prenese.

Ves predpust mu je nadvse pust in prazen, saj ga je sam post. Nehote se mu je posilila na um kitica iz pesmi, ki so jo nekda otroci droboleli po slovenskem ikavskem ozemlju:

Be, be, be,
vovk je snidu vse ovcé,
jeno je pa pustu,
ta bo za o pustu.

»Volk si še kaj ujame,« je razglabal, »ali Zdravko bo lahko zadovoljen, če dobi suho razpočenko...« kakor je ironično nazival žemljo.

»Predraga smrt, predolgo se ne mudi,« se mu je pomolil verz iz podzvesti, kamor je bil zdrknil hitro po dovršeni srednji šoli. Ali notranji glas je svaril: »Kar se vleče, ne uteče!«

»Preveč se vleče, meni ni več obstanka,« je naposled sklenil. Šel je vsoko v svojo podstrešnico, kamor se je bil premaknil pred meseci, da bi

konec brez prilade 3/80 do 5 šilingov.

Konzument mora tedaj isto blago štiri do šestkrat dražje kupovati, kakor ga je producent prodal! Da je ta razlika za vsako zdravo narodno gospodarstvo neznosna mora in bo tudi vsakdo razumel. Izenačenje te prevelike razlike je torej nadvse upravičeno.

K temu članku dodaja uradniško glasilo, dunajski »Reichsverband«, da je vse avstrijsko uradništvo na strani kmetov, ki se bore za ohranitev svojega stanu. Razlog je enostaven: uradništvo mora za kmetijske pridelke brez potrebe plačevati tako visoke cene, dočim prodajne cene na kmetih stalno padajo, za konzumenta pa nakupne cene stalno naraščajo. List sklepa z naslednjimi ugotovitvami: »Kmetje in konzumenti med njimi seveda tudi javno uradništvo, so v veliki stiski. Naloga parlamenta je, da ukrene vse, da odstrani neupravičeno zvišanje cen, ki nastaja zaradi nepotrebnega podaljševanja prirodne poti blaga od producenta do konzumenta. Prepričani smo, da bo odstranitev vseh nenaravnih izrastkov vmesne kupčije blagodejno vplivala ne le na kmete in

konzumente, temveč tudi na trgovstvo samo.«

Na isti bolezi boleha tudi naše narodno gospodarstvo. Kmetstvo ljudstvo se od dne do dne bolj zadoljuje, ker z izkupičkom za svoje pridelke ne more kriti neupravičeno visokih cen obrtniških in industrijskih živlenskih potrebščin, katere si mora nabavljati. Navzlic padanju cen kmetijskih pridelkov je pa cena istih pri trgovcih stalno enaka ali pa še celo narašča. Za primer naj služi samo moka, ki se je znatno pocenila, ne da bi vzporedno s to pocenitvijo padle v enaki meri tudi cene kruha — dasi so ob najneznatnejši podražitvi moke takoj poskočile. Isto velja za meso, kjer padec živinskih cen doslej v enaki meri še ni prišel do izraza pri nadrobnih prodajnih cenah na trgu. Približno enake razmere veljajo za vsa ostala živila, za mleko, jajca, maslo, sočivje in zelje. Zato je odstranitev vseh povišanih izrastkov vmesne, popolnoma nepotrebne posredovalne trgovine, nujno potrebna in bi se na ta način mogle najpotrebnejše živlenske potrebščine brez slehernega pritiska na producente, znatno znižati v ceni.

Odkupnina za osebno delo.

Mnogi starejši upokoenci, ki so že stari nad 55 let, se obračajo na razna strokovna društva in tudi na uradništvo našega lista s prošnjo za pojasnilo, zakaj se je tudi njim od februarjskih prejemkov zadržal znesek tri dnevne pokojnine kot odkupnina za osebno delo, ker so že prekoračili 55. leto.

Vsem tem pojasnjujemo, da določa § 38 zakona o samoupravnih cestah od 8. maja 1929., »Uradni list« št. 60, od 10. junija 1929. v svojem 1. odstavku res, da so osebnemu delu načeloma zavezani vsi za delo sposobni moški prebivalci v območju dotičnega samoupravnega telesa od polnih 18 do polnih 55 let in da je to obveznost mogoče odkupiti s plačilom ustrezno delavške dne.

Vendar pa določa ta paragraf v svojem III. odstavku, da morajo ne glede na spol, starost in delavno sposobnost plačati odkupnino tudi vsi tisti davčni zavezanci, ki sicer ne spadajo pod obveznost osebnega dela, kakor smo jih prej navedli (to pa so n. pr. vsi nad 55 let stari, oziroma pod 18 let stari, dalje ženske, telesno nesposobne osebe in slični), toda ki plačujejo več kot 100 Din neposrednega davka na leto.

Nadalje je pa v 4. odstavku § 38. določeno, da neglede na spol, starost, položaj in državljanstvo, to se pravi: sploh vsi državni in samoupravni (oblastni in občinski) uradniki ter vsi civilni in vojaški uslužbenci, tudi častniki in vsi duhovniki vseh veroizpovedi, aktivni kakor tudi upokojeni, plačujejo odkupnino za osebno delo v denarju. Ta odkupnina znaša na tri

dni odpadajočo osnovno in položajno plačo, oziroma deseti del mesečne pokojnine brez draginskih doklad.

Po ti jasni zakonski določbi morajo tedaj plačevati odkupnino za osebno delo vsi aktivni in upokojeni državni uslužbenci brez izjeme.

Dostavljamo, da je naša Zveza glede omiljenja, oziroma sploh ukinitve tega za državne aktivne in upokojene nameščence zelo težkega bremena že predlani in spet lani po Glavnem Savezu posredovala pri merodajnih činiteljih v Beogradu, žal brez uspeha.

Vendar sporočamo vsem, da je Zveza tudi letos že prav te dni vnovič predložila finančnemu ministrstvu prošnjo v tem smislu, naj bi se plačevanje odkupnine za osebno delo za vse aktivne in upokojene državne uradnike uslužbence sploh odpravilo, oziroma vsaj za tiste, ki so že prekoračili 55. leto in za upokoence, a pa vsaj zelo znižalo. Posebno za upokoence je ta davščina izredno težka. O uspehu intervencije bomo v listu poročali.

ZOBNI ATELJE MAKS ŠRAMEL LJUBLJANA

Aleksandrova cesta šte. 5.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela, drž. uradnikom s predložitvijo legitimacije na obroke in z znatnim popustom

stanoval bolj poceni, in vzel iz pripojenega samokres. A ni se sprožil: naboj je bil tako star kakor orožje. Zatem je poiskal konop in si naredil zanko, ki jo je pritrdil na kavelj za svetiljko. Toliko da je sunil podnožko po tleh, že telebnil na trdi pod, da se je precej potolkel: pa kaj zato, saj si je želel konca! Vrv je bila preperela. Poišče si močnejšo in jo pričvrsti za isti kavelj. A komaj je malo pobingljal po zraku, se s kavljem vred odlušči do vrha del stropa in se usuje na ubogega obupanca. Tedaj odpre okence in skoči v praznino. Nenadoma se ustavi: »Ali sem že mrtev?« Močan žebelj ga je prestregel za hlače v pasu. Gasilci ga rešijo iz neprijetnega položaja. V divjem srdi se zakadi v reko. Kar pet moških se požene za njim in po sili so ga oteli.

»Kako se nekaterim slin cedijo po tisti borni premiji za rešitev,« je preudaril s podsmehom, ko so ga tirali v lekarno, kjer je dobil raznih krepil za želodec in srce. Dober gospod mu je celo neopazoma stisnil desetak v žep pri suknjiču. Domov grede ga je zanimal.

»Strupa si kupim!« ga je spreletelo. Krenil je v drugi konec mesta in vstopil »Pri zviti kači«. Lekarnar ga

je neverjetno pogledal, ko si je zaželel otrova za podgane. Vendar mu je dal za deset dinarjev stekleničko z žolto, gosto tekočino. Zdravko jo izprazni. Kar nenadoma začuti silne bolečine v želodcu. Použil je bil navadno dristilo, čistilo.

»Smrt ne mara za Zdravje,« je otožno vzdihnil, ko se je bil vrnil v sobo in sedel za vegasto mizo.

Tok-tok! tok-tok! se zdajci začuje izpred duri.

Pojavil se je pismonoša. Izročil mu je uradno obvestilo od notarja Zorana Ferluge. Na poli papirja je Zdravko čital:

»Anthony Zdravje... Sidney... preminul v Sidneyu... Valentin Zdravje edini dedič... dva milijona dinarjev...«

Srečni starček je še dvakrat preletel to blagovest in nato v neskončni radosti povsili glavo na mizo. Tako je slonel nekaj minut, dokler se sel ni naveličal čakati.

»Podpisali še niste prejema,« ga je opozoril.

Ker pa se bogati dedič ni zganič, ga je pismonoša pomrkal in krepko stresel zaramo. A nikoli ni potrdil prejema: veselo razburjenje je ugonobilo Valentina Zdravka.

Stanovanjska samopomoč.

Dne 3. februarja t. l. sta se predstavlila predsednik in tajnik naše »Zadruge državnih uslužbencev za nabavo stanovanj« v Ljubljani novemu banu dravske banovine, g. dr. Dragu Marušiču, ter ga prosila, naj bi bil tudi on naši zadruzi naklonjen, tako da bi bila deležna podpore banovine tudi v bodoče. Gospod ban je naša zastopnika zelo ljubeznivo sprejel ter se je kar najživahneje zanimal za naše načrte in težnje z zagotovilom, da nas bo vselej in povsod drage, volje podpiral, tudi gmotno iz zadevnih proračunskih postavk banovine, kolikor bodo to dopuščala ne baš obilna sredstva. — Svojo prošnjo sta naša zastopnika ponovila tudi g. pomočniku bana dr. Pirkmarjerju, ki je tako kot vselej pokazal popolno razumevanje za naše težnje in nam obljubil vsestransko podporo.

Naši najmerodajnejši faktorji, gg. ban in podban, nam nudijo najizdatnejšo podporo — saj bi brez podpore banovine ne mogli nakupiti krasnega stavbišča! — naša matica, t. j. Zveza za nabavljalnih zadrug v Beogradu, ki daje inicijativo za snovanje kreditnih in stavbnih zadrug državnih nameščencev, nas pa pušča na cedilu! O Ljubljeno imamo sicer po dolgem moledovanju posojilo, ki bi nam omogočilo izvedbo naših načrtov, t. j. gradnjo prvih 3 skupnih stanovanjskih hiš, vendar je odvisno izplačilo tega že dovoljenega posojila od znanih mesečnih odtegljajev po 10 in po 5 Din v korist navedenih zadrug. Mnenja sem, da ti odtegljaji ne morejo in ne smejo biti vzrok zavlačevanja saj ima Zveza dovolj denarnih sredstev na razpolago, ki bi lahko prišli v prid tudi naši stavbni zadruzi, v kateri so — naravno — vključeni sami državni nameščenci, ki so hkrati tudi člani »Nabavljalne zadruge državnih nameščencev« v Ljubljani. Sicer pa je prešla Zveza nabavljalnih zadrug na račun teh neprostovoljnih odtegljajev iz dravske banovine že težke milijone

in bi nam lahko — če bi le hotela — vsaj začasno priskočila na pomoč s takojšnjim izplačilom posojila! *

Ker tedaj na podporo Zveze pri takih razmerah nikakor ne moremo računati, se moramo postaviti na lastne noge, ako naj izvršimo v bližajoči se stavbni sezoni svoje načrte, na katerih je uradništvo, predvsem ono, ki je bilo premeščeno iz Maribora v Ljubljano, zelo zainteresirano. Iščemo že dalje časa pri raznih institucijah in zavodih kar najboljši poci kredit, saj se pozna pri naših računih vsak odstotek za obresti in amortizacijo! Povsod smo našli popolno razumevanje, vendar so večinom pogoji za dovolitev posojila tako težki in ozkosrčni, da ne pridejo za nas v poštev. Glavna ovira je pa visoka obrestna mera 8 do 10%, katere nikakor ne moremo sprejeti, če naj nudimo našim zadrudnikom primerno cenena stanovanja.

Za slučaj, da bi z našimi intervencijami za posojila ne uspeli ne bo pač kazalo nič drugega, kakor opustiti vso nadaljnjo stanovanjsko akcijo in za drugo likvidirati. Nas ne bo zadela nobena krivda, pač pa tiste, ki bi lahko pomagali, ako bi le hoteli! Tiste, ki nam na naše stvarne in utemeljene dopise ne odgovarjajo, ali nam pa po energičnih urgencah pišejo:

»Strpite se još malo!«

Naj omenim pri ti priliki tudi akcijo naše posestrime v Beogradu, ki namerava zgraditi celo kolonijo hišic za državne nameščence s pomočjo posojil pri Državni hipotekarni, odnosno Agrarni banki. Stavbišče je daleč zunaj mesta, kredit drag in stanovanja ne bodo nič kaj poceni, ker ne morejo biti. Naši zadrudniki z enako akcijo pri nas gotovo ne bi bili zadovoljni.

V kratkem bomo sklicali občni zbor naše zadruge, na katerem bomo podali račun o našem delovanju in povedali še kaj več o trnjevi poti, ki smo jo morali že prehoditi! J. S.

* O p. u r e d n.: V kakšne namene in čemu plačujejo državni uslužbenci te odtegljaje, nam je po tem pojasnilu še manj umljivo.

Odposlanstvo Zveze pri gosp. banu.

Kakor smo že poročali, je v soboto dne 14. februarja t. l. ban dravske banovine g. dr. Drago Marušič sprejel odposlanstvo Zveze državnih nameščencev in upokoencev v Ljubljani.

Deputacije so se udeležili naslednji gospodje: načelnik Makso Lilleg, I. podnačelnik Andrej Skulj za UJU, II. podnačelnik prof. Slavko Raić za sekcijo profesorskega društva, blagajnik Ignacij Rus za društvo državnih pisarniških uradnikov, višji geometer Bojce za sekcijo udruženja jugoslov. geodetov, višji veterinarski pristav Viktor De Gle

ria za sekcijo veterinarskega udruženja, ravnatelj Anton Fakin za društvo meščansko-šolskih učiteljev, banjski tajnik dr. Ivan Karlin za društvo konceptnih uradnikov politične uprave, višji oficijal Ivan Kuštrin za društvo zemljeknjižnih uradnikov, višji sodni oficijal Avgust Juh za društvo sodno-pisarniških uradnikov, ravnatelj zemljiške knjige v pok. Anton Spende za društvo državnih upokoencev, prof. Volavšek za društvo učiteljstva na državnih obrtnih učiliščih in finančni svetnik Ivan Volčič za društvo finančnih pravnikov.

Ventura Garcia Calderon:

Boginja meseca.

Zgodba iz peruanskih gora.

Z veliko naglico je prihitela Ines de Santivan, lepa žena lastnika velike haciende Killatambo, k svojemu možu.

»Pojdi z menoj, Miguel, pojdi z menoj!« je zaklicala. »Prekrasen kip!«

V spremstvu služabnikov je šel Miguel Santivan po dolgih podzemskih hodnikih za njo. Po stenah, katere so stoletja prevlekla s plesnjo, je zdaj tu, zdaj tam zadrževal motni odsev svetiljke. Prvič so v ti stari indijanski trdnjavi, ki je bila njegova last, iskali zakladov. Kdo vé zakaj so jo doslej časi in ljudje pustili pri miru. Prav tam, že na koncu hodnika je bil naslonjen ob zid, skoro poševno stoje pred ogromnimi kamnitimi kockami, s kakršnimi so stari Inki brez malte gradili svoje utrdbe, še čisto nepoškodovan težek srebrni kip.

Tisti hip so služabniki obstali. Ker je iz temine kričel zaplahutala sva z namršnim perjem, so se branili iti še dalje. Samo Miguel Santivan, njegova žena in upravitelj posestva, nek mestic, so se približali zgodovinskemu zakladu.

Ni bila večja od mlade Indijanke in tam v nočni samoti se je smehljala, da so ji usta segala preko vsega obraza od enega izmed obeh brezobličnih uhlev prav do drugega: sveta mati Luna, varuhinja starega cesarstva, žena boga Sonca, ki se ji je treba zahvaliti za prijetne večere in ki vliva psom čuvajem vedrine v srca.

»Le poglej, kakšne oči ima, Miguel!« je rekla Ines vsa zaverovana. V srebrni očesni votlini sta bila vložena dva nenavadno krasna smaragda, oba živo zelena in brez najmanjšega madeža. Kako daleč je že čas, ko so verniki boginje meseca skušali iz desviške kovine svojih gor in s kamenom, katerega imenujejo »koomerumina« oblikovati to prisposobo miroljubne dobrote in blagega sna? Indijanci so brez dvoma iz pripovedovanja dedov vedeli za to, zakaj stali so čisto tiho, kakor onemeli. V rokah so vrteli široke klobučke. Oči so obrnili v stran, ker ni dobro gledati božanstvu v obličje. Nazadnje je najstarejši stopil h gospodarju in začel s ponižnim, gibčnim glasom, kakor je treba govoriti v resnobnih trenotkih, da podjarmi voljo belopoltega moža:

»Taita, mati Luna tu ostati. Zmerom, zmerom.«

Deputacijo je sprejel ob napovedani uri gospod ban v svoji pisarni. Načelnik g. Lilleg je predvsem predstavljal vse prisotne gospodu banu, ki jih je prijazno pozdravil, nakar je v daljšem govoru orisal vzroke, ki so dovedli do tega, da je Zveza zaprosila za sprejem pri gospodu banu. Predvsem je izrazil potrebo, da v imenu vsega državnega uslužbenstva, ki je organizirano pri Zvezi, sporoči gosp. banu in preko njega kraljevski vladi neomajno vdanost in zatrdilo zvestobe in pripravljenosti, da kakor doslej, tudi v bodoče z vsemi močmi sodeluje pri izvedbi vzvišenega programa Nj. Veličanstva kralja, kakor je izražen v zgodovinskem manifestu od 6. januarja 1929, in v poznejših pomembnih vladnih deklaracijah. Da bo pa moglo državno uslužbenstvo vztrajati v ti požrtvovalni službi za kralja in domovino, je pa treba, da bo njegov obstoj popolnoma zavarovan. Izrazil je prepričanje, da g. ban pozna skrajno neugodni gmotni položaj, v katerem se nahaja vse državno uslužbenstvo v dravski banovini. Obče svetovna kriza, ki objema vse širše kroge prebivalstva, je prav posebno težko zadela državno nameščinstvo, posebno še upokojence. Med temi so staroupokojenci izročeni največjemu pomanjkanju in bedi, ki je priklopila prav do vrhunca. Državni uslužbenci trdno upajo da bo vlada uvidela njihov nezvdržni gmotni položaj in da bo čim prej ugodila vsem upravičenim željam.

Posebe si je g. načelnik dovolil opozoriti g. bana, da neodgovorni elementi širijo med državnim uslužbenstvom zlohotne vesti in govorce, češ da na odpomoč v bližnji bodočnosti ni misliti. Zato je prosil g. bana, naj v pomirjenje državnega uradništva pové, koliko je resnice na tem in naj na merodajnem mestu zastavi svoj vpliv, da se upravičenim zahtevam državnih uslužbencev, aktivnih in upokojenih, posebno še staroupokojencev, čim prej in v čim večji meri ugoditi. Z zatrdilom absolutne vdanosti in vernosti intencijam Nj. Vel. kralja,

je gospod načelnik zaključil svoj govor.

Gospod ban je spomenico, katero mu je nato izročil g. Lilleg in katero objavljamo na uvodnem mestu, sprejel in obljubil, da bo njeno vsebino proučil in jo pri odločujočih činiteljih z vsem poudarkom zagovarjal. Težavni položaj državnega uslužbenstva mu je prav dobro znan. Že prej, ko še ni zavzemal svojega sedanjega službenega položaja, je pazno zasledoval uradniško vprašanje. Že tedaj, kakor tudi pozneje kot ban dravske banovine, je v Beogradu ponovno posudarjal, da naše uradništvo ni več birokratsko, temveč da je zraslo iz naroda in dela za narod in za domovino ter da posveča vse svoje sile delu za splošno blaginjo. Znano mu je tudi, da uradništvo vztrajno in pridno dela in mnogo dela. Zato tudi zasluži, da mu država gmotni položaj olajša in tako zavaruje, da se bo moglo vse državno uslužbenstvo brez skrbi za obstanek docela posvetiti samó izvrševanju svojih službenih poslov. Prepričan je, da bo vlada kakor doslej tudi v bodoče obdržala rešitev vevlačnega uradniškega vprašanja v evidenci in da ne bo pozabila na svoje zveste sodelavce pri delu za ustvaritev visokih idealov, katere je postavil vsemu narodu Nj. Vel. kralja.

Želje državnega uslužbenstva iz dravske banovine, katere mu je odposlanstvo Zveze raztolmačilo, bo sporočil na pristojnih mestih in vso to akcijo po svojih močeh najtopleje in najživahneje podprl. Z zagotovitom, da se uradništvu ni bati, da bi kraljevska vlada pozabila na neobhodno potrebno rešitev perečega uradniškega problema in da so vse nasprotujoče vesti neosnovane, je gospod ban zaključil svoj govor.

Člani odposlanstva so izvajanja gospoda bana sprejeli z velikim odobravanjem, prepričani, da bo njegova tehtna beseda znatno pripomogla k čim skorajšnji in čim popolnejši rešitvi njihovih želja.

Vestnik.

Plenarna seja upravnega odbora Glavnega Saveza. Za soboto dne 21. februarja t. l. ob 4. uri popoldne je sklicana plenarna seja širše uprave Glavnega Saveza v Beogradu. Na seji se bo razpravljalo o aktualnih vprašanjih v zvezi z novim uradničkim in pokojninskim zakonom. Za našo Zvezo se udeležita plenarne seje načelnik g. M. Lilleg in l. podnačelnik g. Andrej Skulj, ki sta že odpotovala v Beograd. O poteku seje bomo v prihodnji številki obširno poročali.

Razširjenje našega glasila. V zadnjem času se je zaradi živahne agitacije naših upokojenih tovarišev v Mariboru naročilo večje število mariborskih javnih lokalov, kakor kavarn, restavracij itd., na naš list. Zahvaljujemo se vsem gospodom, ki so agitirali

za razširjenje našega lista in prosimo naj svoje delo nadaljujejo. V kratkem pa objavimo seznam vseh javnih lokalov v Ljubljani in Mariboru, v katerih je naš list gostom na razpolago.

Priporočamo v posnemanje! Uprava našega lista je prejela od gospoda sreskega tajnika Janka Gombača v Ptujju seznam za osemnajst naročnikov »Našega Glasu«, od katerih je imenovani gospod pobral polletno naročnino v znesku 560 Din in jo poslal upravi. Ta način organiziranja naročnikov je zelo priporočljiv in naj vzgled tega požrtvovalnega tovariša najde mnogo posnemalcev. Treba je pa tudi javno poboti, da tako zavrednega državnega uslužbenstva, kakor je naš uradništvo sreskega načelnika v Ptujju, kjer so domala vsi na-

ročniki »Našega Glasu«, ni kmalu najti. Gospodu Gombaču se uprava za njegov trud lepo zahvaljuje.

Za »Naš Glas«! Nove naročnike so pridobili: g. Alojzij Štular, davčni uradnik v Črnomlju 2; g. Anton Knez, sreski šumar v Krškem 2; g. Martin Sotošek, šolski upravitelj v pok. v Framu 1; g. Janko Križan, agr. sekretar v Mariboru 1; g. Anton Porekar, nadučitelj v pok. v Mariboru 7. Vsem: hvala!

Štanovska zavednost pa takal! Ljubljansko Društvo državnih upokojencev in upokojenk je prejelo od nekoga državnega upokojenca kateremu je bila dostavljena pomotoma članska izkaznica, dopisnico, na kateri društvu med drugim sporoča: »Pri društvu v Ljubljani pa se nisem včlanil, pa tudi ne vem zakaj bi dalje bil član, ko društvu ne more ničesar izposlovati.« Ta logika je zanimiva in značilna. Pri takem društvu, ki bi članom prav sleherno željo in takoj moglo izpolniti, bi se prav vsak včlanil. Tam pa, kjer je treba nekaj časa tudi čakati na ugodno rešitev, je pa velikanska žrtev treh dinarjev na mesec vsekakor prevelika.

Iz Društva upravno-pisarniških uradnikov. Po sprejemu deputacije Zveze dne 14. februarja je gospod ban dr. Drago Marušič sprejel posebe še sreskega tajnika Ignacija Rusa ki je kot predsednik Društva upravno-pisarniških uradnikov dravske banovine predložil gospodu banu želje članstva. Nanašajo se v prvi vrsti na splošno izboljšanje gmotnega položaja upravno-pisarniškega uradništva (eventualno s priznanjem posebnih službenih doklad) in na prevedbo kvalificiranih upravno-pisarniških uradnikov iz III. v II. kategorijo. Obenem je tudi prosil za izvršitev že predlaganih napredovanj. Gospod ban je obljubil proučiti zadevo in po možnosti ugoditi prošnji.

Nov strokovni list. Nekateri pogodbeni poštarji so ustanovili lastno strokovno društvo, ki je začelo izdajati list »Ugovorni poštar«, ki bo izhajal po enkrat v mesecu, in sicer v Bribiru v Hrvatskem primorju. — Kakor je to novo cepljenje uradniških glasil nevarno in nepriljubljivo, tako je pozdravljati združevanje doslej nasprotujočih si strokovnih listov. Tako se je v Zagrebu glasilo »Poštanska Sloga« združilo z listom zagrebske oblastne organizacije p. t. t. uslužbencev, ki izhaja pod imenom »Pošta«.

Vštevjanje vojaške službe v minimalni rok za dosego pravice do pokojnine. Zadnjič so objavili nekateri listi, med njimi tudi več slovenskih dnevnikov, razsodbo državnega sveta št. 40.931 od 25. novembra 1930. po kateri je vojaška služba ki se priznava za pokojnino po 2. odst. čl. 283. finančnega zakona za leto 1922/23. vračunljiva v dobo tistih 10 let efektivne službe, ki je po členu 1. zakona od 1. marca 1929. potrebna za dosego

Oblačilnica za Slovenijo

Ljubljana, Mikišičeva cesta šte. 8
priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst modne fakturirane blaga. Državni uradniki dobijo blago na obroke samo s predložitvijo uradnih legitimacij.

pravice do osebne pokojnine. Ker je tudi mnogo državnih uslužbencev mislilo, da velja ta razsodba tudi zanje, je treba ugotoviti, da se nanaša le na uslužbence iz Srbije in Črne gore, razen teh pa samó na dobrovoljce v pokrajinah izven bivše Srbije in Črne gore. Važna je pa ta razsodba zaradi načelnega stališča, po katerem se vojaško službovanje všteva v mninavno dobo 10 let, potrebno za dosego pravice do pokojnine. Pričakovati je, da se bo državni svet tudi, kadar bo slo za državne nameščence iz novih pokrajin, držal tega svojega načelnega stališča. Da se pa vojaška služba ne kakor in v nobenem slučaju ne všteva v dobo katero čl. 57. in 58. uradniškega zakona določata kot minimalne roke za možnost napredovanja v višjo skupino, je pa državni svet baš nedavno spet v več slučajih izrečno in jasno razsodil. Po teh razsodbah je vojaška službena doba vštevna le za napredovanje po stopnjah osnovne plače in pa za pokojnino, ne pa za napredovanje po skupinah položajne plače.

Pravica do draginskih doklad. Na Društvo državnih upokojencev v Ljubljani se je obrnila za pomoč članica, vdova po državnem uslužbencu, ker so ji bile ustavljene draginske doklade, to pa zato, ker izvršuje šiviljsko obrt. Ti vdovi je namreč upravno oblastvo izdalo dovoljenje za izvrševanje šiviljske obrti, dasi ni bila po obrtnem zakonu usposobljena zanjo. Zato tudi ni dobila rednega lista temveč ji je oblastvo le po spregledu dovolilo da sme obrtoma prevzemati šiviljska dela, da more s tem preživljati svojih pet neprekrbljenih otrok, ker je njena pokojnina docela nezadostna. Dasi glede tega odločba ministrskega sveta od 8. oktobra 1924 D. R. št. 107.201 ki vsebuje dolečbe o draginskih dokladah upokojencev določa da upokojenci ki izvršujejo obrt, nimajo pravice do doklad, bi bilo že s stališča humanosti priporočljivo, da se ta odločba čim ekstenzivneje in v zakonodajalčevemu namenu skladneje tolmači. Saj je vendar za služek takih šivilj-krparic itak silno neznamen, pokojnina pa v največ slučajih minimalna. Zato bo treba, da se Zveza in Glavni Savez zavzameta, da se ta določba omili, da ne bodo najsiromašnejši še nadalje prikrajšani.

Zadolževanje železničarjev. Prometno ministrstvo je izdalo naredbo o zadolževanju železniškega osebja. V nji ugotavlja, da se v zadnjem času osebe državnih prometnih naprav vedno bolj, in sicer čisto brez zadostnih razlogov, pogosto tudi čisto lahko mišljeno, zadolžuje. Ker uslužbenci v

Iz njegovih svečanih in proroških kretenj je sklepal Miguel Santivan, da od tistih davnih časov, ko so Španci, odeti v železne oklepe, podjarmili razoroženo pleme, še nihče ni poskušal odnesti boginjo meseca iz njenega svetišča.

Ne, tudi danes ne bi bilo priporočljivo, motiti mir nekdanjega božanstva...

Toda za bogatega posestnika v teh naših gorah, ki veruje samó v moč svojega samokresa in v nauke svete cerkve, je težko, da bi imel kaj spoštovanja pred vražami divjakov, ki zvito zlorabljajo zaupljivost misijonarjev in še vedno žrtvujejo Soneu in Luni kokove liste in ju oba, prav kakor že pred tisoč leti, po božje molijo. In gospodar Killatamboja je osorno zapovedal ljudem, naj kar precéj spravijo krasno soho v dvorec.

Belokožec, ki dá tak ukaz, mora biti še zelo mlad in očividno prav slabo pozna peruanske gore. Indijanci niso kar očitno odrekli pokorščine. Toda šele ko jim je bič po hrbtišči ponovil zapoved, so se na vse zadnje odločili in dejali, da lamam ni mogoče naložiti večjega bremena, kakor po eno samo gredo srebra, da pa tudi ozka, v skalno steno vsekana polža-

sta steza, ki vodi iz gorske trdnjave v dolino, ni širša nego so ramena odrastlega moža.

Don Miguel se je pred izhodom iz hrama dolgo posvetoval z ženo, preden je našel oskrbnik pravo rešitev: nosilnice na katere naj se položi soha, da jo odneso, kakor nosijo ob procesijah sveto Devico. Še isti večer je obljubil, da dá na pristavi iz tenkih debel rožičevcev napraviti nosilo. Obenem pa poprosi župnika, naj ga spremi sem gor z blagoslovljeno vodo in z vsemi svetimi podobami. Najbolj bi pa še zalegla svečana procesija z Devico Marijo in vsemi obredi, kakor za velike praznike.

Predlog je bil čisto resno mišljen, to pa zaradi strahu, ki ga v moji domovini tako pogostoma občutijo ljudje pred takimi starinskimi maliki. Zakaj že od časov podjarmljenja teh krajev pridigajo misijonarji, da so sohe odstavljenih malikov hudičeve podobice.

Celó Indijanci so z mračno radostjo izvedeli za ta načrt. V njihovih priprostitih možganih se že dolga stoletja mešajo predstave o Mariji z materjo Luno in nihče ne ve, kateri od obeh je ta bojazljiva otroška vera

bolj naklonjena. In razen tega pomeni taka procesija zanje tri dni odpočitka, ples in tolikanj pijače, da je vse pijano.

Drugo jutro so spravili nosila do trdnjave, obenem so pa prinesli iz cerkve kip Device prav do vzhodja skalnatega hriba. Da prepode peklenške moči so polili srebrno soho od nog do glave z blagoslovljeno vodo. In ker je bila naga, je pobožna Indijanka skrojila iz starega plašča rdeče krilec. Toda iz treh dni jih je postalo pet. In še nikoli tudi pri najimenitejšem pogrebu ne, še ni vsa dolina toliko plesala in pila. Zdelo se je, da Indijanci na sveti kip boginje meseca nič več ne mislijo. In vendar so prav dobro vedeli, da je ona varovala dolino in vso peruansko deželo, da je ona ozdravljala strašne izpuščaje zavratne bolezni, katero imenujejo cco-na, ona je z gosto dlako pokrivala hrbet lamam, stala porodicam ob strani in potolajila ledeno burjo, kadar je z orjaškimi krili kakor sova hotela upihniti zvezde.

Komaj je minul teden, že je bilo treba spraviti deset Indijancev — tišče ki so nosili srebrno soho — v bolnišnico na posestvu. Prečudna bolezen to! Ure in ure so turobno presanjali,

nepremični, smehljaje se, kakor da so pili chamico, čarobno pijačo.

Gospodar ni prav nič podvomil, da se Indijanci samó delajo bolne in da bi to bolezen najlaže ozdravila klada. Vseeno je iz previdnosti ukazal, naj jim dajejo kinina, in sicer toliko, da bo pregnal sleherno mrzlico. Vendar so tudi zdaj še vedno prav tako drgetali, kakor trepetlika in kmalu so morali poklicati župnika, ker se je zdelo, da se bliža konec.

Zvečer je prišla odeta v plašč vijolične barve, prastara Indijanka, ki je nekdaš služila pokojni materi Dona Miguela. Prosila je, naj jo spuste k senori Ines.

»Guay! Mala, bela golobica! Ti ukazati, njo odnesti! Potem vse zdravo,« je med jokom ihtela v spakedrani španščini.

Strmo je uprla oči v mlado gospodarico, pokleknila in ji poljubila krilo.

»Poberi se vsiljivka!« je zaklical razsrjeni Don Miguel, ki je bil slišal jadikovanje. »Ines, saj sem te vendar prosil, da ne sprejemaj teh ljudi!«

Hipec na to je malce prebledel in zamrmral:

»Kdo ti je vendar raztrgal oble-

mnogih slučajih obveznosti iz teh posojil redno in pravočasno ne krijejo, nastajajo zaradi tega tožbe ter sodne in upravne prepovedi na plačo. Ker tako ravnanje ubija ugled državnega uslužbenstva in povzroča nepotrebno delo računovodstvu (neko železniško ravnateljstvo zaposluje pet uslužbencev zgolj z obračunavanjem teh odtegljajev), svetuje prometno ministrstvo vsemu uslužbenstvu naj svoje izdatke čim najbolj skrči, če pa se že mora zadolževati, naj obroke samo in točno plačuje, da ne bo treba odrediti prepovedi na plačo.

Obleke kemično čist, barva, plislra in lika tovarna J O S. R E I C H.

Boj draginji!

Zadružne pekarnice v Mariboru, Zagrebu in Beogradu. Kakor poročajo listi nameravata mariborska in zagrebska Nabavljana zadruga državnih nameščencev odpreti čim prej lastni zadružni pekarni, ki bosta zadružnim članom dobavljali po zmernih cenah dober kruh. Že zadnjič smo pa poročali, da namerava tudi Zveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Beogradu ustanoviti veliko moderno pekarno, pozneje pa še v vseh večjih krajih države. Zveza naših nabavljalnih zadrug ima namreč dva velika mlina v Molu in Adi, kjer proizvajata dnevno do 4 vagone moke. Z njo zalaga nad 70 članic — nabavljalnih zadrug. Prepričani smo, da bosta obe pekarni v Mariboru in v Zagrebu mogli uspešno delovati, ker je v obeh mestih dovolj uradništva. Prav tako bi pa tudi v Ljubljani mogla zadružna pekarna koristiti ne samo članom zadrugarjem, temveč tudi celokupnosti s tem, ker bi regulativno vplivala na določevanje krušnih cen. O tem vprašanju je pa naš list že lani mnogo poročal — uspeh je pa izostal. Za ta najvažnejša vprašanja naše gospodarke osamosvojitve med državnim uradništvom ni prav nič zanimanja.

O cenah življenskih potrebščin v Ljubljani. »Slovenec« piše med drugim: »Čitali smo objave mestnega tržnega odseka oziroma mestnega fizikata, dalje pojasnila iz pekarskih in mesarskih krogov. Eni trdijo, da so se cene znižale, drugi pravijo, da iz raznih vzrokov cen ne morejo zmanjšati. V resnici potrošniki prav čisto nič ne občutimo kakšnega popuščanja cen najpotrebnejšim živilom, niti ne pri kislem zelju, katerega pa nikakor ne štejemo med glavne življenske potrebščine, saj ga Ljubljanci ne jedo morda trikrat na dan. — Zemlja stane še vedno 50 par in je ohranila svojo staro težo, belo moko je pa le v večji množini mogoče kupiti po 3.50 Din, drugače pa stane na drobno še vedno 4 Din. — Ravno tako se ne zgane od nobene strani proti neznošno navitim najemninam stanovanj, posebno v starih, predvojnih zgradbah ki se zaradi pretiranih cen vsako leto in celo po večkrat znova amortizujejo, in k temu se od gotove strani celo sisteko? ... To je gotovo spet čarovnijske stärke! ...«

Proti polnoči, ko je mesec stal najpokojeje nad staro trdnjavo gori v strmeh skalovju, je nečloveški krik pretrgal nočno tišino.

Takoj nato je zapovedal nek glas v največjem strahu:

»Takoj po zdravnika! Le hitro v dir!«

Miguel Santivan je bil našel svojo ženo, ležečo brez zavesti v postelji. Omamljena je ležala v težki omotici. In polni mesec, ki je neovirano prodiral skozi široko odprta okna, je sijal nanjo. V dlani je krčevito tiščala dva čudovita smaragda. Ko se je končno posrečilo, da so jo priklicali k zavesti, so opazili, da je oslepela.

Ji je mar škodovala pogubonosna nočna rosa?

Res prečudno: tisto noč je izginila tudi srebrna soha!

In na skrivaj so si šepetali ljudje, da so Indijanci lakomnim belokožcem v posmeh pustili smaragda boginje meseca, nji sami pa v novi votlini v Andah vstavili dvojne živih oči.

matsko agitira, ne da bi posegle po klicane oblasti energično vmes. Kaj pa še cene obleki, čevljev itd. Vse še čaka nujne in temeljite rešitve. — Veseli nas, da nismo samo mi državni uradniki tisti, ki kažemo na neznozne razmere na živilskem trgu in ki opozarjamo na neurejeno stanovanjsko vprašanje. Zaradi draginje in brezvestnega navijanja najemnin trpi ogromna večina ljudstva.

Stanovanja v Londonu in v Zagrebu. Zagrebski listi so ugotovili, da velja trisobno stanovanje v Zagrebu povprečno prav toliko, kakor v Londonu. Stanovanje treh sob z vso udobnostjo velja v odličnem londonskem mestnem delu približno 2500 Din na mesec, kolikor stane slično stanovanje tudi v centru Zagreba. Precej enake so tudi razmere glede manjših in manj udobnih stanovanj.

Posnemanja vreden vzgled. Upraviteljstvo novih poslopij, katere je v Zagrebu sezidala imovina zagrebske nadškofije, je s 1. februarjem t. l. znižalo najemnine. Znižanje znaša za trisobna stanovanja 10%, za večja stanovanja pa 6 odstotkov. Znižanje najemnin so zagrebski dnevniki toplo pozdravili in poudarjajo, da bi morali slediti temu res socialno pojmovanemu činu tudi lastniki zasebnih poslopij. Še prav posebno velja to za mala stanovanja, ki so tudi v Zagrebu, prav kakor pri nas v Ljubljani, sorazmerno dražja, in v primeri s predvojnimi najemninami znatno pretirano draga.

Tako je pa v Ljubljani! »Slovenski Narod« je objavil tole vest: »Pri ljubljanskem okrajnem sodišču je bilo do 8. februarja letos podanih 164 sodnih stanovanjskih odpovedi, ki se večinoma nanašajo na mala stanovanja, v katerih stanujejo rodbine nižjih uradnikov in delavcev. Mnogi hišni gospodarji so s 1. februarjem povišali najemnino za 10 do 25%.« — Zvišanje že itak pretiranih najemnin je ob času, ko po službenih statistikah cene živilom in drugim življenskimi potrebščinam stalno padajo, več kakor čudno. Kaj ni več v veljavi zakon o oderuštvo?

Organizacijske vesti.

Državnim nameščencem v Murski Soboti! Odbor Okrožne skupine državnih nameščencev v Murski Soboti je na svoji seji dne 30. januarja 1931. sklenil, da se bo vršil društveni občni zbor dne 12. marca 1931. ob 1/20 uri v mali dvorani sokolskega doma. Pri nesklepnosti se bo vršil občni zbor isti dan ob 20. uri pri vsakem številu članov. — Vabimo vse člane, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo, ker se ravno sedaj obravnavajo najvažnejše zadeve uradništva in da vsak posameznik pokaže svoje zanimanje za organizacijo. Potrebno je, da na občnem zboru ponovno apeliramo na merodajne činitelje, da se Murska Soba uvrsti v I. plačilni razred, ker je življenje v tem — od dveh državnih mej obdanem mestu — gotovo najdražje v državi. — Odbor.

Okrožna skupina državnih nameščencev in upokojencev v Mariboru je imela svoj redni letni občni zbor v Nabavljani zadrugi državnih nameščencev v Mariboru dne 8. t. m. ob 9. uri. Predsednik dr. Perharc je po otvoritvi podal poročilo o delovanju društva, ki je bilo bolj lokalnega značaja. Tajnik Joško Kos je dal kratko in izčrpno poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da šteje društvo 778 članov, ki uživajo popuste v lekarnah, pri zdravnikih in pri kino-predstavah. Društvo je imelo 18 odborovih sej, na katerih je razpravljalo o tekočih zadevah. Blagajnik g. Alt je poročal o ugodnem stanju blagajne in o društvenem premoženju, ki znaša 62.976 Din in je zelo naraslo napram minulemu letu. Odboru je bil dan absolutarij. Na novo je bil izvoljen isti odbor, le s spremembo, da je bil izvoljen namesto dvornega svetnika g. dr. Kronvogla, sedanji predsednik upokojencev g. Matevž Vrtnjak, poštni nadsvetnik v pokoji. Občni zbor se je zaključil ob 10. uri.

Samopomoč državnih nameščencev in upokojencev r. p. b. v Mariboru

je imela svoj redni letni občni zbor dne 8. februarja 1931. v dvorani Nabavljane zadruga v Mariboru. Občni zbor je otvoril gospod predsednik dr. Perharc. Kratko in izčrpno poročilo je podal tajnik in blagajnik g. Gregorič. Društvo ima 647 članov, od teh je v skupini B 303. Tekom leta jih je umrlo 19. Posmrtnina se je izplačala v skupini A za 4 slučaje po 1230 Din, za 9 slučaje po 1350 Din. V skupini B za 2 slučaja po 1650 Din, za 3 slučaje po 1700 Din, za 2 slučaja po 1750 Din in za 2 slučaja po 1900 Din. V letu 1930. se je izplačalo na posmrtnini vsega skupaj 32.804.50 Din. Denarnega prometa je imelo društvo 60.424.71 Din. Stari odbor je bil na novo izvoljen z majhno spremembo, da je vstopil vanj namesto g. Vidica, ki je premeščen v Celje, g. profesor dr. Pečovnik, a namesto dvornega svetnika g. dr. Kronvogla, sedanji predsednik podružnice Društva državnih upokojencev in upokojenk v Mariboru g. Matevž Vrtnjak, poštni nadsvetnik v pok. Na občnem zboru so se sprejeli načelni predlogi za povzdigo društva.

Sestanek upokojencev v Kamniku.

V nedeljo 25. januarja se je v Kamniku vršil informativni sestanek državnih upokojencev, na katerem je izčrpno poročal predsednik ljubljanskega Društva državnih upokojencev in upokojenk, gosp. Makso Lilleg. Uvodoma je apeliral na upokojence, naj se strumno drže svoje organizacije in naj privedejo v njo še vse, ki se še drže ob strani, kajti le močna organizacija kaj doseže, ker se vedno na merodajnih mestih upošteva število organiziranih in se smatra, da so vsi neorganizirani zadovoljni s svojo usodo. Poročevalec je navedel, da so že vse moderne države prevedle svoje upokojence v razmerju s prejemki aktivnih uslužbencev, le naša država še ne, ki je za Francijo v Evropi gospodarsko najmočnejša. Zato trdno upamo, da bo tudi naša vlada, ki je pokazala dovoľj dobre volje, čimprej odpomogla bedi upokojencev, posebno tistih, ki so bili upokojeni po starih zakonih, kajti skrajni čas je, da se regulirajo in povišajo pokojnine draginji primerno, da ne bodo upokojenci strgani in lačni pramotu delali državi. Trdno smo prepričani, da se to zgodi čimprej.

Razpravljalo se je tudi o odtegljajih za kuluk, pri čemer se je ugotovilo, da se je upokojencem že za leto 1930. odtegnila odkupnina, dočim se za to leto od ostalega prebivalstva kuluk ni zahteval. Odtegljaji za nabavljane zadruga niso utemeljeni v zakonu in se je čulo mnenje, naj se preneha z odtegotvanjem in naj se že vplačani zneski povrnejo.

Društvo državnih upokojencev in upokojenk je budno na straži, da se pravice upokojencev ne prikrasajo in bo tudi vnaprej storilo vse, da bodo odločujoči o dejanskem položaju in o veliki revščini upokojencev točno poučeni. Društveni odbor neprestano dela, opozarja, prosi in predlaga in skrbi za svoje članstvo — treba mu je pa zaupanja in moralne pomoči čim širših krogov državnih upokojencev.

Več govornikov je vse to utemeljevalo in poudarilo da je skrajni čas, da se obljube realizirajo. Poročevalec je obljubil, da bo — kakor vsi tovariši odborniki — vse svoje sile zastavil za naše upravičene zahteve.

Janko Stare.

Nove knjige.

Koledar za leto 1931. Izdala in založila Nabavljana zadruga državnih uslužbencev v Mariboru. Maribor 1931. Str. 208. Ob desetletnici obstoja je mariborska Nabavljana zadruga poklonila članstvu ta koledar. Obsežna knjiga vsebuje izredno zanimive prispevke, in je bogato ilustrirana. Razven običajnega koledarskega gradiva so v knjigi zbrani informativni članki iz zgodovine razvoja Nabavljalnih zadrug v Mariboru, v Celju, v Murski Soboti in železničarske nabavljane zadruga v Ljubljani. Zelo koristen je pregled vseh državnih uradov in ustanov, ki poslujejo v Mariboru.

ker iz njega izveš ne le zgodovino in ureditev posameznih ustanov in zavodov, temveč tudi marsikaj o osebnosti, ki posluje v njih. Prav zanimivi so članki Anke Mešičkove »O živilih« primarija dr. Černiča »Zdravniško kramljanje« in dr. Travnarja članek o mariborskem muzeju, ki odkrije marsikaj zanimivega, a neznanega gradiva. Odlomek iz Spominov dr. P. Turnerja nam podaja sliko o dijaškem življenju v Mariboru pred sedemdesetimi leti. Zgodovinarje bo zanimal Fr. Baša »Mariborski program«, ki podaja besedilo političnega programa, katerega so leta 1865. sprejeli mariborski slovenski prvaki. Isti pisec je prispeval tudi zgodovinski pregled »Tekmovanja med Mariborom in Ptujem za prvenstvo na Dravskem polju«. Prav posebno zanimiva sta pa članka J. Glaserja o prvih časopisih v Mariboru in »Maribor pred dvema pokolenjima«. Pesnik Janko Samec je prispeval deset Mariborskih sonetov. Več sršenov je priobčil znani epigramatik Dizma. Pesnik in general Maister je pa napisal iz lastnih izkušenj poročilo o vojaških transportih, ki so ob prevratu šli skozi Maribor. Ti spomini so prav zanimiv prispevek k ti dobi. — Koledar mariborske nabavljane zadruga, katerega je uredil poseben odbor, na čelu mu N. I. Vrabl, je brez dvoma najlepši in najboljši, kar jih je pri nas izšlo sličnih koledarjev. Kar mu pa daje še posebno in trajno vrednost, je pa to da je — izdan v dostojni, lepi obliki — zbral toliko pestrega in za vsakogar zanimivega gradiva s kulturnega področja. S tem je mariborska nabavljana zadruga dokazala, da se zaveda, da so njeni člani pripadniki razumnosti in da je njena zadružna naloga tudi kulturno-vzgojna. Lepi koledar se sam priporoča.

»Zdravje«. Prejeli smo 1. številko tega poljudnega zdravstvenega mesečnika, ki je z njo stopil v svoj VII. letnik. Vsečina, ki je kakor vedno pestra, je naslednja: Za leto 1931. Urednik. Higijena pozimi. Obolenje in umrljivost v bodočnosti. Dr. Bojan Pirc. Selo brez tuberkuloze. O vitaminih. Nekaj o tobaku. Ing. Frid. Gerl. Štiri vprašanja in trije odgovori. Tri zgodbe. Pripoveduje Milan Vrtačnik. Glasnik Higijenskih ustanov. Drobiz. — List izhaja vsakega petnajstega v mesecu. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Zaloška cesta 2 (Higijenski zavod) in velja za vse leto samo 30 Din. »Zdravje« ureja dr. Ivo Pirc. — Po učno revijo, iz katere smo že večkrat posneli kaj prav zanimivega, vsem državnim uradnikom priporočamo.

Važna knjižna novost davčno-pravne stroke. »Zbornik zakona o neposrednim porezima«. Izdala »Obnova«, Jugoslav. nakladno d. d. v Zagrebu, avtorja sta dr. V. Lunaček in M. Škarič. Knjiga, pisana v latinici, obsega 968 strani velike osmerke ter poleg predgovora in podučnega uvoda, ki na kratko opiše stanje pred 18. februarjem 1928., obsega abecedno in stvarno kazalo. — Poleg teksta osnovnega davčnega zakona, tiskanega z debelejšimi črkami, so odgovarjajoči člani pravnika z vsemi obrazci, ki so v »Uradnem listu« le pomanjkljivo ponatisnjeni, so pa upoštevane tudi vse spremembe, ki so nastale vsled spremenjenih političnih zakonov, posebno pa vsled treh obširnih davčnih novel; po kurzivnem tisku se takoj vidi, koliko so spremenile prvotno besedilo. Pod črto je k posameznim členom dodanih 108 važnih ministrskih naredb, tako da je cela snov pregledna, zbrana na enem mestu, poleg tega pa je še dobrodošel komentar avtorjev samih. — Nato sledijo navedbe o vojnici, o zemljiškem katastru (zelo izčrpno) z obrazci in tabelami, pravilniki, izdani na podlagi davčnega zakona itd. do vključno zakona o samskem davku. — Zakon o davku na poslovni promet bo pozneje izšel. — Sijajno urejena knjiga je potrebna davčnim oblastvom in je po polnoma zadostila občutni potrebi po kompilaciji unificirane davčne zakonodaje, ki tako naglo raste in se ne prestopa spreminja. — E. B.

Zase dela, kdor dela za »Naš Glas«. Širite ga, naročajte ga, podpisajte ga!

Zimska higijena.

Navodila za ohranitev zdravja po zimi:

1. Pozimi moraš več jesti kot v toplem letnem času; prednost imajo hranilna sredstva z maščobno vsebino kot olje, slanina, surovo maslo itd.

2. Glej, da se zelo veliko giblješ.

3. Segrej stanovanje, toda ne preveč; za zdravje najbolj prikladna je sobna temperatura 18 do 20° C.

4. Prezračaj sobo večkrat za krajši čas; prvič more gorkota peči dober zrak lažje segreti, na drugi strani pospešuje sveži zrak zgoritveni proces v organizmu in s tem vred segretega telesa.

5. Tudi spalnico moraš na večer še enkrat za nekaj časa prezračiti. Bolje je, če je spalnica zmerno segreta kot ledeno-mrzla. Spanje pri odprtem oknu ni pozimi nikakor v enaki meri za vse priporočljivo.

6. Pozimi nosi temno in debelejšo obleko, po možnosti iz ovčje volne.

7. Če greš na prosto, si obleci suknjo ali površnik, najbolje, če je podložen z volno ali s kožuho; brž ko prideš v zaprte prostore, moraš površnik ali suknjo itd. odložiti.

8. Za roke porabljalj pozimi le prostorne in tople rokavice.

9. Čevlji naj bodo udobni in prostorni, naj imajo debel dvojen podplat, notri pa vložko iz klobučevine ali probkovine ali močnega papirja. Ob slabem vremenu si nataknij galoše iz gumija, ki jih moraš pa v sobi, vagonu itd. takoj odložiti.

10. Mokrih čevljev ali nogavic se znebi, kakor hitro moreš, in jih zamenjaj s suhimi. Mokre noge so zmeraj mrzle.

11. Tudi pozimi ne pozabi na splošno snago telesa. Neguj telo, čeprav časih to ni prijetno.

12. Dobro je, če se oprimeš primernega zimskega sporta, tvojim telesnim močem in sposobnostim prikladnega.

O nahodu.

Nahod se smatra kot prehladna oboletost. Je nekakšen prvi štadij in predstavlja pogosto prvo našo borbo s prihajajočim sovražnikom. Včasih pa nahod ni prehladna bolezen, temveč je nastal vsled draženja nosne sluznice po prahu, ostrih snoveh in strupih.

Nahod je katarno vnetje nosne sluznice, ki se hoče pogosto razširiti navzdol proti žrelu, jabolku in bronhijam in ki hoče sluznico teh organov katarno napasti. Zato nahoda nikakor ne smemo zanemariti, zlasti ne v starejši dobi, ker more s prehodom na globlje organe postati nevaren.

Če nastanejo večje težkoče (glavobol, mrzlica, slabost) tedaj lezi v posteljo, pij vročo pijačo, se odeni z volnenimi odejami; tako se boš začel močno potiti. — Lahek nahod se izboljša, če smo v topli, a previdno prezračeni sobi. — Ogibaj se med nahodom hitre toplotne spremembe. — Med nahodom pij samo tople pijače.

Če imaš nahod že več kot štiri najst dni, si moraš brezpogojno dati preiskati nos, če nahoda morda ne zavlačuje kakšna komplikacija po polipih ali pa gnojenje v stranski votlini; brez strokovnega zdravljenja take komplikacije bi se tak zastaran nahod ne dal odpraviti.

Kdor rad nagiba k nahodu, naj se poleti metodično utrdi, seveda ob času, ko nima nahoda.

Ob pričetku nahoda moreš poskusiti, da preprečiš njegov nadaljnji razvoj z vdihavanjem mentolovega cveta

ali če vzameš par kapljic jodove tinkture (v pol kozarca vode).

(Iz »Zdravja«, Ljubljana).

Načrt zakona o socialnem zavarovanju.

Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je poslalo vsem delodajalskim in delavskim zbornicam načrt zakona o socialnem zavarovanju, ki naj nadomesti dosednji zakon o zavarovanju delavcev iz leta 1922. Osnovna načela novega zakona so takle: Obveznost zavarovanja nastopi z vstopom v službo. Od zavarovanja so izvzeti vsi, ki na leto prejema plačo višjo od 72.000 Din. Zavarovanje je centralizirano v enem zavodu, ki ima krajevne organe. Unificirajo se vse vrste zavarovanj. Izvede se zavarovanja za bolezen, nezgodo, onemoglost, starost in smrt s skupnim prispevkom 10% zavarovane mezde. Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt bi osiguralo obstoj približno 700.000 delavcem, s čimer bi se tudi brezposelnost zmanjšala. Zavarovanje se izgradi na načelu samoupravljanja. Država vrši kontrolo na ta način, da imenuje eno tretjino članov samoupravnih organov, drugo tretjino delodajalci, tretjo pa delojemalci. Člani samoupravnih organov se odslej ne bodo več volili, temveč bodo delegirani od ministrstva in delodajalskih in delavskih zbornic. Prijavljanje in odjavljanje članov se bo vršilo s plačilnimi sezname, ali pa z ustinimi, oziroma pismenimi neformalnimi prijavami. Uprava zavarovalnih uradov se bo poenostavila, zmanjšale se bodo kategorije zavarovancev, zaokrožile zavarovane mezde itd. Podpore se prilagode dejanskim potrebam članov. Uvedejo se posebni karencni roki, da se stalno zaposlenim delavcem dajatve morejo zvišati. Izdajanje podpornega rent se bo poenostavilo ter se rentni

odbori odpravijo. Ustanavljale se bodo zdravstvene ustanove, za kar bo država nudila gmotno pomoč kot dotatek k minimalnim invalidskim rentam. Zdravstveno službo bodo opravljali stalno nastavljeni in pogodbeni zdravniki. Zbornice, katerim je bil načrt dostavljen, morajo odgovoriti čimprej in podati svoje mišljenje, oziroma predloge.

Zdravstveni drobiž.

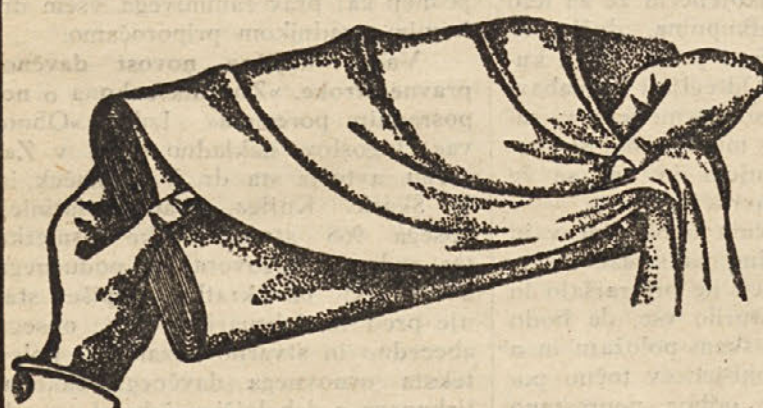
O kratkovidnosti. Dosedanji domnevi, da nastane kratkovidnost v prvi vrsti potom podedovanja ter da jo delo od blizu pospešuje, ugovarjajo zdravniki, ki so eksperimentalni na Javi na opicah in so jim umetno povzročili kratkovidnost od dveh do štirih dioptrij. Pravijo, da je bistveni moment pri postanku kratkovidnosti težnost, ki vleče pri pripogibanju glave zrklo (očesno jabolko) navzdol in v dolžino, s čimer postane podaljšano oko kratkovidno, posebno v dobi rasti. Zato priporočajo ti zdravniki kot najvažnejše zabranjevalno sredstvo proti kratkovidnosti dokončno držanje glave in trupa pri delu, branju in pisanju. Ta svoja opazovanja so priobčili v holandskih, angleških, francoskih in nemških listih. (Iz »Zdravja«).

Priporočamo trdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

Priporoča se
I. ČERNE
Ljubljana, Dunajska cesta 28
Zaloga pohištva
in tapetništvo.

Veletrgovina
A. ŠARABON
V LJUBLJANI
priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in
deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Velika izbira češkega in angleškega sukna.

Sem same
pol
človeka

ČE NIMAM DOBRE KAVE
DOBITE DNEVNO SVEŽE PRAŽENO LE

PRI TUD. **B. MOTOH**
LJUBLJANA, VOJKOV TRG 8.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Nogavice, žepne robce, dišeča mila, kravate, rokavice, vezanine, čipke,
razni trakovi, sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, tapetnike in kro-
jače v največji izbiri samo pri
JOSIP PETELINC, Ljubljana
(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Kr. dvorni dobavitelj
ANTON VERBIČ, Ljubljana
Delikatese Špecerija
Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

PLES! KONCERT!

Kavarna in restavracija ZVEZDA
LJUBLJANA — KONGRESNI TRG.
ZBIRALIŠČE VSEGA NARODNEGA OBČINSTVA!

V kavarni in restavraciji svira dnevno prvovrstni
orkester. • Poleti krasen vrt, pozimi moderna vin-
ska klet. • DNEVNO PRIREDITEV PLESA. •
Izborna pijača, dobra gorka in mrzla jedila. •
Prvovrstna postrežba.

Se priporočata **FRAN in ROZI KRAPEŠ.**
DVORANA! IGRALNE SOBE!

Knjigarna Učiteljske tiskarne

v Ljubljani
Franciškovska
ulica 6

U. T. L.

TELEFON ŠT. 3397
RAČUN POŠTNE
HRANIL. ŠT. 10.761

priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških
in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šol. zvezkov.
Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva,
na vse domače in inozemske liste, revije itd.
Velika izbira razglednic in slik.
Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

Telefonska številka 2412 Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani
r. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsako-
vrstne kredite in posojila državnim uslužbencem
proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življen-
skih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva.
Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

C. J. HAMANN
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila,
opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih
potrebščin - Predtiskarja modernih ročnih del.